

( )

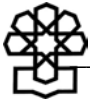
:

:

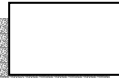
:

۲.....	مقدمه
۲.....	اعتبارات فصل آب در لایحه بودجه سال ۱۳۸۴
۳.....	ارزیابی اعتبارات فصل آب در لایحه بودجه ۱۳۸۴
۴.....	پیشنهادات
۶.....	اعتبارات فصل آب (شرب) و فاضلاب در لایحه بودجه سال ۱۳۸۴
۹.....	ارزیابی اعتبارات فصل آب و فاضلاب
۱۰.....	جمع‌بندی

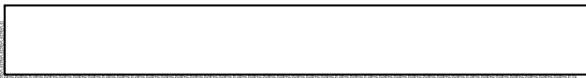

( )

در این مقدمه لازم است به نقش مجلس شورای اسلامی در مورد بررسی بودجه اشاره شود. در این راستا این نکته حایز اهمیت است، که براساس خط مشی برنامه‌های پنجساله، اهمیت دارد تا بودجه سالیانه کشور به نحوی تنظیم شود که در پایان هر برنامه اهداف ترسیم شده در آن برنامه میان مدت، محقق گردد. بدین دلیل بررسی بودجه و دقت در مواردی مانند اهداف، تحقق آن‌ها و نیز ترسیم افق پایان برنامه پنجساله از اهمیت خاصی برخوردار خواهد بود.

این موضوع دقیقاً در چارچوب اصلاح ساختاری بودجه‌ریزی کشور باید لحاظ شده و فقط به حل این معضل اکتفا نگردد، چرا که بودجه‌ریزی کشور فرایندی است؛ برای ترکیب بودجه با برنامه‌ریزی‌های کلی به‌عنوان یک مجموعه واحد که ارائه دهنده خط مشی اصلی دولت می‌باشد. در بودجه‌ریزی سعی می‌شود اثربخش‌ترین راه‌های ممکن برای رسیدن به اهداف کلی برنامه‌های مورد نظر، انتخاب شود.

۱. اعتبارات طرح‌های تملک دارائی‌های سرمایه‌ای (ملی) در لایحه بودجه سال ۱۳۸۴، فصل منابع آب، ۱۳۷۴۵ میلیارد ریال که ۵۶٪ نیاز را تشکیل می‌دهد. اعتبارات لایحه ۱۳۸۴ نسبت به مصوب سال ۱۳۸۳ صرفاً ۱/۴ درصد افزایش داشته است. با توجه به نرخ تورم که حدود ۱۵٪ پیش‌بینی می‌شود، می‌توان این نتیجه

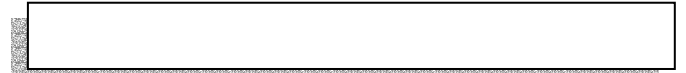

را گرفت که اعتبارات این فصل افزایش نیافته است. لازم به ذکر است که درصد افزایشی این فصل در سال ۱۳۸۳ معادل ۱۳٪ بوده است.

این فصل شامل برنامه‌های زیر است:

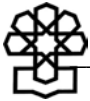
- تأمین و عرضه آب،
- بهبود بهره‌برداری و حفاظت از منابع آب،
- برنامه مهندسی رودخانه‌ها و سواحل،
- توسعه منابع آب در حوزه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک،
- پژوهش‌های کاربردی،
- کمک‌های فنی و اعتباری به بخش خصوصی و تعاونی.

سه محور اول در راستای تحقق بندهای «الف»، «ب»، «د» و «ح» ماده (۱۷) و بند «الف» ماده (۱۸) قانون برنامه چهارم توسعه می‌باشد. بندهای «الف» و «ح» ماده (۱۷) و بند «الف» ماده (۱۸) در مورد شبکه‌های آبیاری و زهکشی و اهمیت همزمانی اجرای آن با سدسازی است، بند «ب» به منظور ایجاد تعادل بین تغذیه و برداشت سفره‌های آب زیرزمینی دشت‌های با تراز منفی و بند «د» به منظور تسریع در اجرای طرح‌های استحصال، تنظیم، انتقال و استفاده حداکثر از آب‌های رودخانه‌های مرزی و منابع آب مشترک است که در آن دولت موظف شده است سالانه دو درصد از مجموع اعتبارات طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بودجه عمومی را در لویح بودجه سنواتی لحاظ کرده و هزینه نماید.

به طور مشخص اعتبارات لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ با اهداف برنامه چهارم توسعه فاصله دارد و آثار منفی آن را می‌توان در چند بند خلاصه کرد:

- طولانی شدن اجرای طرح‌های نیمه تمام و انتقال این طرح‌ها به سال‌های بعد،

- معطل ماندن سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در این طرح‌ها اضافه‌بر عدم تحقق اهداف تعیین شده در قالب برنامه‌ریزی کل کشور،
- عدم تحقق ماده (۱۷) برنامه چهارم توسعه در مورد جایگاه محوری آب در توسعه کشور،
- عدم تحقق بند «د» ماده (۱۷) برنامه چهارم توسعه در مورد بهره‌برداری از قابلیت‌های منابع آب رودخانه‌های مرزی،
- عدم اجرای طرح‌های جدیدی که مرحله دوم مطالعات آن‌ها خاتمه یافته است،
- آثار تورمی ناشی از تورم و آثار آن بر هزینه‌های پروژه‌های نیمه تمام،
- بر هم زدن تعادل در فصل منابع آب در میان مدت و شاید بلندمدت،
- آثار منفی در مورد کاهش اشتغال،
- فرسودگی و از بین رفتن تأسیسات آبی در نتیجه عدم توجه به مرمت، بازسازی و علاج بخشی آن‌ها،
- ایجاد مشکلات در زمینه انتقال آب مخصوصاً به روستاها در نتیجه توقف طرح‌های آبرسانی،
- تخریب فزاینده دشت‌های بحرانی که نتیجه عدم اجرای طرح‌های تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی است و این تخریب در بسیاری از موارد جبران ناپذیر می‌باشد.

با اولویت دادن به طرح‌های رودخانه‌های مرزی و منابع آب‌های مشترک که در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ به مرحله بهره‌برداری یا آگیری خواهند رسید، توجه به تسریع در اتمام طرح‌های مهم و اولویت‌دار، اجرای طرح‌های آبرسانی شهری و روستایی و تأکید بر اعتبارات مربوط به مرمت، بازسازی و بهبود بخشی تأسیسات

آبی، لازم است تبصره «د» ماده (۲) لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ براساس پیشنهاد زیر اصلاح گردد:

۱. تسریع در اجرای طرح‌های استحصال، تنظیم و استفاده حداکثر از آب‌های رودخانه‌های مرزی و منابع مشترک موضوع بند «د» ماده (۱۷) قانون برنامه چهارم توسعه

اعتبارات منظور شده در برنامه توسعه آب در ۱۳۶۶۰۰۰ میلیون ریال حوزه‌های آبریز رودخانه‌های مرزی و مشترک

۲٪ مجموعه اعتبارات طرح‌های تملک $2094000 = 2 \times 689359 \times 104$ ٪ میلیون ریال
دارایی‌های سرمایه‌ای

کسری اعتبارات ۷۲۸۰۰۰ میلیون ریال

. طرح‌هایی که در سال ۱۳۸۴ به مرحله آگیری خواهند رسید.

اعتبارات در لایحه سال ۱۳۸۴ ۱۳۹۲۰۰۰ میلیون ریال

اعتبارات مورد نیاز ۲۵۴۰۰۰ میلیون ریال

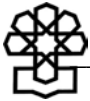
کسری اعتبارات ۱۱۴۸۰۰۰ میلیون ریال

. طرح‌هایی که در سال ۱۳۸۴ به بهره‌برداری خواهند رسید.

اعتبارات در لایحه بودجه ۱۳۸۴ ۶۹۵۰۰۰ میلیون ریال

اعتبارات مورد نیاز ۱۱۳۵۰۰۰ میلیون ریال

کسری اعتبارات ۴۴۰۰۰ میلیون ریال

. طرح‌های جدید در فصل منابع آب اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۳۸۴

اعتبارات مورد نیاز ۱۳۶۱۲۷۶ میلیون ریال

تأمین اعتبارات مورد نیاز می‌تواند به استناد جزء ۱ بند «الف» تبصره «۱» لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ از فروش اوراق مشارکت صورت گیرد.

( )

این فصل دارای چهار محور فعالیتی می‌باشد:

الف) آب شهری، ج) آب روستایی،

ب) فاضلاب شهری، د) فاضلاب روستایی.

براساس برنامه چهارم توسعه و چشم انداز بیست‌ساله برنامه شرکت آب و فاضلاب کشور، جمعیت تحت پوششی در جدول ۱، مشخص شده است.

پیشنهاد اعتبارات فصل آب و فاضلاب در لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ در جدول ۲ آورده شده است.

ردیف	شرح	تعداد نفر				تعداد نفر	تعداد نفر	تعداد نفر
		شهری	روستایی*	شهری**	روستایی**			
۱	آبرسانی به شهرها و صنایع	۱۲۹۳۱/۳	۲۸۵۱/۳	۵۶۱۲	۳۲۲۴*	۵۰۴۴	۴۷۹۴	
« » ( )	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرها	۲۸۹۱/۴	۱۶۴۱/۵	۲۷۳۷	۳۲۲۲**	۲۷۰۰	۲۶۰۰	
	ایجاد فاضلاب سایر شهرها	۲۸۴۰/۴	۱۴۷۱/۷	۲۲۳۳	۱۵۲۴	۲۱۰۰	۱۹۵۰	
	اصلاح و بازسازی شبکه‌های فرسوده فاضلاب	۶۷/۲	۳۰	۵۷/۲	۸	۵۷	۴۰	
	کاهش هدر رفت آب شهرهای مسأله‌دار کشور	۰	۰	۱۷/۵	۳۰***	۱۷۵	۱۶۰	
	مدیریت مصرف آب در شهرها	۴۹۷	۰	۱۰۰	۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	
	مدیریت مصرف آب در شهرها	۰	۸۰	۸۰	۵۸	۸۰	۸۰	
	مقاوم سازی سامانه آبرسانی	۰	۱۰	۱۹	۱۰	۱۰	۱۰	
« » ( )	مجتمع‌های آبرسانی روستائی	--	۴۰۰	۲۵۰۰	۰	۲۵۰۰	۲۲۰۰	
	ایجاد تأسیسات فاضلاب روستاها	--	--	۵۰۰	۰	۵۰۰	۳۰۰	
		۱۹۲۰۹/۳	۶۴۸۴/۵	۱۴۰۱۲/۲	۷۱۲۶	۱۴۱۶۶	۱۳۱۲۶	

ردیف	شرح	تعداد نفر		تعداد نفر	تعداد نفر	تعداد نفر
		شهری	روستایی*			
۱	پیش بینی جمعیت (هزار نفر)	۴۲۹۲۶	۴۴۹۶۹	۵۰۰۷۵	۷۰۰۰۰	
۲	درصد تحت پوشش	۹۷/۷	۹۷/۹	۱۰۰	۱۰۰	
۳	آب شهری	۵۷/۵	۶۲	۸۷	۱۰۰	
۴	آب روستایی	۱۶/۹	۱۹/۷	۴۰	۶۰	
۵	فاضلاب شهری**	۰/۵	۱	۸	۳۰	
۶	فاضلاب روستایی					

* آمار جمعیت روستایی مربوط به جمعیت روستاهای بالای ۲۰ خانوار می‌باشد؛

** درصدها مربوط به شبکه مدرن می‌باشد که با احتساب شبکه‌های سنتی در سال پایه ۲۲/۷ و در ابتدای برنامه ۲۵/۳ و در انتهای برنامه ۴۳/۵ خواهد بود.

گزینه دستگاه اجرایی: براساس سندهای بخش عمران شهری و روستایی در راستای تحقق جزء ۴ بند «الف» ماده (۳۰) برنامه چهارم تنظیم گردیده است.

* از مبلغ ۳۲۲۴ میلیارد ریال که برای اعتبار طرح‌های آبرسانی به شهرها و صنایع در نظر گرفته شده، ۹۸ میلیارد ریال مربوط به استفاده از تسهیلات می‌باشد.

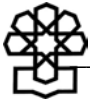
** از مبلغ ۲۲۷۲ میلیارد ریال که برای اعتبار طرح‌های ایجاد تأسیسات فاضلاب شهرها در نظر گرفته شده، ۸۱۹ میلیارد ریال مربوط به استفاده از تسهیلات می‌باشد.

*** مبلغ ۳۰ میلیارد ریال اعتبار برای اصلاح و بازسازی شبکه‌های فرسوده در تنظیم لایحه بودجه در طرح ایجاد و تأسیسات فاضلاب شهرها در نظر گرفته شده است.

حدود ۳۰۰۰ میلیارد ریال برای فصل عمران و نوسازی روستاها در حیطه مسئولیت استانی لحاظ گردیده است که این خود موجب مشکلات عدیده‌ای خواهد شد؛ چرا که بین مدیریت استانی و شرکت آب و فاضلاب ناهماهنگی به وجود خواهد آمد و ضرر نهایی متوجه مجامع روستایی خواهد شد. به هر ترتیب تغییر این فصل روستایی از حالت ملی به استانی بدون اتخاذ تدابیر تضمین‌کننده و هماهنگی لازم بین سیاستگذاری ملی شرکت آب و فاضلاب کشور و استان‌ها موجب عدم تحقق اهداف کلی ارتقای این نوع خدمات در بخش روستایی خواهد شد.

- به طور کلی در بقیه فصل‌های فعالیت بخش آب و فاضلاب، رشد وجود دارد، اما این رشد متناسب با نیاز جامعه شهری و روستایی (علی‌الخصوص روستایی) نیست.

- با نگاه به جداول این گزارش می‌توان نتیجه گرفت که با توجه به اعداد و ارقام، پیش‌بینی عملکرد در فصل‌های مختلف بودجه پیشنهادی این بخش توسط دستگاه اجرایی در راستای برنامه چهارم توسعه بوده و برای تحقق این اهداف و بااستناد جزء ۱ بند «الف» تبصره «۱» لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ می‌توان با فروش اوراق مشارکت اعتبارات مورد نیاز را تأمین کرد.

ضعف در بودجه‌ریزی کشور و بالتبع نظارت سطحی بر تصویب آن سبب ضعف ساختاری و عملکردی دستگاه‌های مختلف شده و اتکای بیش از حد به درآمد نفت بر این مشکلات افزوده است. عدم تحقق اهداف سالانه که قاعدتاً در چارچوب برنامه پنج‌ساله (میان مدت) ترسیم می‌گردد، باعث ناکامی در حصول اهداف مورد نظر در پایان برنامه توسعه شده و نتیجه آن عدم امکان ایجاد شرایط لازم برای رسیدن به اهداف چشم‌انداز بیست‌ساله خواهد شد.

براساس ماده (۱۷) قانون برنامه چهارم مبنی بر مکلف کردن دولت به برنامه‌ریزی و نگاه خاص محوری به آب در توسعه کشور و مدیریت جامع منابع آب با رویکرد توسعه پایدار، توجه خاصی به بخش آب و آب (شرب) و فاضلاب باید صورت گیرد. بخش آب علاوه بر محور بودن در توسعه کشور، در ایجاد اشتغال و توسعه پایدار و تأمین غذای مورد نیاز کشور نیز نقش اساسی را ایفا می‌نماید.

تأمین اعتبارات برای تکمیل پروژه‌هایی که در یک یا دو سال آینده به بهره‌برداری یا آگیری می‌رسند، بازسازی و مرمت تأسیسات آبی، تعادل بخشی سفره‌های آب زیرزمینی و کنترل منابع آب رودخانه‌های مرزی تکلیفی است که به طور عام و خاص در برنامه چهارم توسعه بر آن تأکید شده است.

همچنین در فصل آب و فاضلاب به دلیل این که موضوع با حقوق شهروندی مرتبط می باشد، قصور در این بخش آثار زیانبار اجتماعی و سیاسی به همراه خواهد داشت. بخش روستایی، به دلیل عقب افتادگی در طول زمان های گذشته توجه خاصی، مخصوصاً در بخش فاضلاب و بهبود کیفیت آب شرب را می طلبد. همه این مقوله ها، این چاره اندیشی را بر بودجه ریزان ایجاب می کند تا با فروش اوراق مشارکت، براساس اولویت بندی پروژه ها، اعتبارات مورد نیاز را تأمین نمایند. در این جا ذکر این نکته حائز اهمیت است که اوراق مشارکت در سال های بعد می باید با سود مربوط بازپرداخت شود که این مسأله خود نیاز به تخصیص اعتبارات خواهد داشت و از این جهت انتخاب این راه، آینده نگری برنامه ریزان را می طلبد.

:

: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۴ کل کشور (۲۲) نگاهی به اعتبارات

بخش آب

: مطالعات زیربنایی

: دکتر جمال محمدولی سامانی

: کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی

—:

:

۱. آب (Water)

۲. بودجه (Budget)

:

اطلاعات متفرقه وزارت نیرو، معاونت برنامه‌ریزی.